

Hjerteoperation

Du skal have foretaget en hjerteoperation. I denne pjece kan du og dine pårørende finde information om det at skulle opereres på grund af en hjertesygdom og om det forløb, du skal igennem.

Når du har læst informationerne, kan du deltage aktivt i forløbet. Vores erfaring viser, at du spares for unødvendige bekymringer og overraskelser, når du er godt forberedt på, hvad der skal ske. Læs derfor denne information grundigt igennem, da den også indeholder praktiske oplysninger i forbindelse med udskrivelsen.

Samtalerne med læger og sygeplejersker tager udgangspunkt i de informationer, du læser heri. Medbring dem derfor venligst, når du skal indlægges.

Du er meget velkommen til at tage en pårørende med på indlæggelsesdagen.

SÅDAN FOREGÅR INDLÆGGELSESDAGEN

Dagen inden operationen møder du i afdelingen og bliver modtaget af en sygeplejerske, som hjælper dig til rette og informerer dig om dagens forløb.

Undersøgelser på indlæggelsesdagen

Du skal igennem følgende undersøgelser og samtaler:

- En bioanalytiker tager blodprøver fra dig.
- I de fleste tilfælde skal du have taget et røntgenbillede af hjerte og lunger.
- Du bliver undersøgt af en læge fra afdelingen, som skriver i din journal.
- Du taler med sygeplejersken.
- Du taler med anæstesilægen.
- Du taler med en sygeplejerske fra Intensivafdelingen.
- Du taler med fysioterapeuten.
- Du taler med den kirurg, der skal operere dig eller dennes stedfortræder.

Det kan være nødvendigt med flere undersøgelser. Det afhænger af, hvilken hjerteoperation du skal have foretaget.

Du skal forvente en del ventetid, og det kan blive sent på eftermiddagen, inden du er igennem hele programmet.

Overnatning hjemme eller på Patienthotellet

Du skal som udgangspunkt tage hjem og sove natten inden operationen.

Hvis du kommer langvejs fra, har du mulighed for at sove her, enten i sengeafdelingen eller på Patienthotellet. Det er os i afdelingen, der arrangerer din overnatning, hvis du skal overnatte her. Det gør vi på dagen.

I enkelte tilfælde kan der være mulighed for, at en pårørende overnatter sammen med dig på Patienthotellet, men det ved vi ikke før på selve dagen. Arrangér derfor venligst overnatning til pårørende et andet sted, hvis det er muligt.

SÅDAN FOREGÅR OPERATIONEN

Mød fastende på operationsdagen

Du skal møde fastende til operationen næste morgen. Personalet informerer dig på forhånd om, hvornår du skal begynde at faste, så din mavesæk er helt tom inden operationen. De samme fasteregler gælder, uanset om du sover hjemme og møder tidligt ind eller om du overnatter på sengeafdelingen eller Patienthotellet.

I afdelingen får du tildelt en seng, og du bliver gjort klar til operationen. Du vil få udleveret en sukkerdrik samt den planlagte medicin af sygeplejersken.

Har du personlige ejendele såsom ur og smykker, bliver de låst inde i dit skab, indtil du kommer retur til afdelingen. Personalet opbevarer nøglen.

Du får beroligende medicin, inden du bliver hentet til operationen. På operationsafdelingen bliver du modtaget af det personale, der skal stå for din operation. Du får hjælp til at komme fra sengen over på operationslejet. Her lægger vi et tyndt rør (venflon) i en blodåre i din arm. Det er igennem denne venflon, vi giver dig medicin, så du bliver bedøvet. Når du er bedøvet, lægges der flere adgange. Du får også en plastikslinge gennem urinrøret til blæren – et blærekateter.

Kirurgen åbner din brystkasse ved at spalte brystbenet. For at vi kan operere, skal hjertet ligge stille. Derfor bliver blodet ført uden om hjerte og lunger under operationen. I stedet bliver blodet pumpet rundt i kroppen af en hjertelungemaskine, som også ilter blodet. Nogle bypassoperationer kan laves uden hjertelungemaskine.

Herefter foretager kirurgen det indgreb, som du skal have lavet.

Når operationen er færdig, overtager hjerte og lunger igen deres vante funktion, og hjertelungemaskinen bliver koblet fra.

Efter en hjerteoperation vil det altid bløde mere eller mindre. Kirurgen lægger derfor 2-4 plastikslinger ind i brysthulen. De sørger for, at blodet kan løbe ud i dræn og ikke ophobes efter operationen. Kirurgen anbringer også elektroder på hjertet, og disse føres ud gennem huden. De kan dagene efter operationen tilsluttes en pacemaker. Den sikrer, at hjertet trækker sig sammen med passende hastighed ved hjælp af elektriske impulser, hvis det bliver nødvendigt. En sygeplejerske fjerner elektroderne, inden du bliver udskrevet.

Kirurgen afslutter operationen ved at lukke brystbenet med ståltråd. Ståltrådene skal normalt ikke fjernes. Huden bliver syet med tråd, der går i opløsning af sig selv, men kan også lukkes med metalclips. Disse skal fjernes 18 dage efter operationen.

Umiddelbart efter operationen bliver du kørt til Thorax Intensiv Afdeling (TIA), hvor du skal være, indtil du er helt vågen og minimum til dagen efter. Du bliver overvåget af forskelligt apparatur, der kontrollerer, at alt

går, som det skal. En del af udstyret bliver fjernet næste dag. På TIA kan der være en del støj på grund af overvågningsudstyret. Det kan være nødvendigt, at du er under intensiv observation på TIA i mere end 1 døgn.

På TIA er du tilsluttet en respirator, der trækker vejret for dig, indtil du er vågen. Respiratoren puster luft og ilt ned i dine lunger gennem et plastikrør, som blev lagt i dit luftrør gennem munden umiddelbart efter bedøvelsen. Du kan ikke tale, når du er tilsluttet respirator. Det kan være ubehageligt, men der er personale hos dig hele tiden. Personalet er opmærksomt på din situation og vil hjælpe dig med at kommunikere med tegn eller skrift.

Normalt bliver du frakoblet respiratoren kort tid efter, at du er vågnet. Herefter vil du kunne tale igen. Enkelte patienter oplever hæshed i nogle døgn efter respiratorbehandling. Dette er oftest et forbigående problem.

Dine pårørende må gerne besøge dig på TIA. Besøgene skal dog være korte og med højst to personer ad gangen. Vi anbefaler generelt korte besøg, da du er træt efter operationen.

Vi forventer, at du er indlagt på Hjerte-Lungekirurgisk Afdeling i 4 dage. Kommer du fra en anden region, bliver du overflyttet til dit lokale hospital cirka 4-5 dage efter operationen.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG HJEMME

Gør dig klar til operation

I tiden op til din indlæggelse kan du forberede dig ved at få så meget motion som muligt og spise sund kost.

Stop med at ryge

Hvis du er ryger, anbefaler vi, at du stopper straks. Det vil bedre din almene tilstand, og det nedsætter risikoen for komplikationer i forbindelse med operationen. Kontakt din hjemkommune for råd og vejledning. Du får tilbudt en samtale med en rygestopinstruktør under indlæggelsen.

Undgå alkohol

Mere end 2 genstande dagligt for mænd og 1 genstand for kvinder øger risikoen for infektioner, hjerte- og lungeproblemer, og giver øget risiko for blødning. Sundhedsstyrelsen anbefaler, at du så tidligt som muligt før operationen holder helt op med at nyde alkohol.

Kontakt os, hvis du er syg eller har sår

Hvis du er forkølet, har betændelse eller har sår på kroppen, når du skal indlægges, skal du kontakte os for eventuelt at flytte operationstidspunktet.

Kontakt os, hvis du skal have din menstruation

Du skal også kontakte os, hvis du skal have din menstruation omkring operationsdatoen.

Medbring din medicin

Medbring din medicin til indlæggelsen, helst i original indpakning.

Fjern neglelak

Inden du møder til operationen skal du have fjernet eventuel neglelak.

EFTER OPERATIONEN

Når du er helt vågen, og din tilstand er stabil, bliver du kørt fra TIA til sengeafsnittet.

Hurtigt ud af sengen

Det er vigtigt, at du efter operationen kommer i gang med at bevæge dig. Det mindsker risikoen for komplikationer. Du skal derfor forvente, at vi allerede få timer efter du er kommet tilbage på sengeafsnittet beder dig om at komme ud af sengen og gå omkring. Vi støtter dig selvfølgelig i det omfang, du har brug for det.

Spis rigtigt

Spis protein- og energirig mad og få rigeligt med væske efter operationen. Det fremmer helingen af dit sår, og du kommer hurtigere til kræfter. Spis 3 hovedmåltider og 2-3 mellemmåltider, mens du er indlagt. Din appetit kan være mindre efter en operation, så vi giver dig en energirig kost med højt indhold af fedt og protein. Drik mindst 2 liter væske hver dag – gerne

mælk eller saft. Vi tilbyder dig også energirige proteindrikke, som vi anbefaler at du drikker 2-3 af om dagen.

Sig til, hvis du får smerter

Du vil have smerter efter operationen, og vi tilbyder dig smertestillende medicin. Det er vigtigt, at du ikke har flere smerter, end at du kan slappe af og også komme ud af sengen, trække vejret frit og eventuelt hoste slim op.

Det er et vigtigt led i efterforløbet at behandle dine smerter. Du må fortælle sygeplejersken, hvis du har ondt og har brug for mere smertestillende medicin, så du også kan deltage i den daglige genoptræning efter operationen.

Hallucinationer

Efter operationen kan du opleve, at du bliver forvirret, og du oplever måske syns- eller hørehallucinationer. Dette er forbigående.

Lungefysioterapi

Du får daglig behandling af fysioterapeuten, når du er indlagt. Det er nødvendigt, for at du kan hoste slim op fra lungerne og for at bedre din lungefunktion. Til behandlingen bruges en PEP-fløjte, som er et plastikrør med et mundstykke, en ventil og en modstand. Når du puster i PEP-fløjten, løsner det slim i dine lunger. Du skal bruge fløjten 1 gang i timen i de første dage efter operationen. Herefter 3-4 gange dagligt.

Fysioterapeuten hjælper dig også til at komme ind og ud af sengen på en sådan måde, at du beskytter brystbenet. Det er vigtigt, for at du hurtigst muligt bliver selvhjulpnen igen. Jo mere du er ude af sengen, jo hurtigere vil kroppen og lungerne genvinde den normale funktion. Efter 2-3 dage kan du forvente at gå omkring i afdelingen.

Beskyt brystbenet og huden

Under operationen er brystbenet blevet delt på langs og senere syet sammen med ståltråd, der holder knoglen solidt sammen. I løbet af 8 uger er knoglen helet og bliver efterfølgende mere solid end før operationen.

Du skal støtte dit brystben, når du hoster eller nyser. Personalet vil instruere dig i, hvorledes du kan gøre

dette. Patienter, der hoster meget, kan have gavn af en sternum-sele, der støtter brystbenet i forbindelse med host og nys. Personalet vil vurdere, om du har behov for dette. For at passe på brystbenet, mens det heler, skal du i de første 8 uger efter operationen holde begge albuer ind til kroppen, hvis du belaster overkroppen, det vil sige løfter eller bærer noget tungt. Løft over 4 kg – 2 kg i hver hånd – betragtes som tunge løft.

Huden over brystbenet er sædvanligvis 10 dage om at hele. Derfor anbefaler vi, at du i de første 10 dage efter operationen er opmærksom på, hvordan du bruger dine arme. Du må ikke lave bevægelser, hvor begge arme føres bagud, til siderne eller over skulderhøjde, kun en arm ad gangen. Herefter må du bevæge begge arme frit, men skal stoppe hvis du oplever smerter i huden over brystbenet eller ved smerter i selve brystbenet.

Du vil inden udskrivelsen blive informeret om, hvilke af dine vante aktiviteter du kan fortsætte med uden at overbelaste overkroppen.

Brug bh, hvis du er kvinde

Kvinder skal gerne bruge bh i det omfang, det mindsker gener fra brystbenet og giver velvære. Under indlæggelsen vil du få tilbudt en støttende bh, der lukkes foran på brystet. Denne bh vil modvirke, at brysterne trækker i operationssåret, og den skal bruges under hele forløbet. Du vil få udleveret en bh til brug hjemme.

Du skal behandles med blodfortyndende medicin

Afhængig af, hvilken type hjerteoperation du har fået foretaget, vil vi efter operationen planlægge hvilken form for blodfortyndende medicin du skal have:

- blodfortyndende i form af tabletbehandling uden kontrol
- blodfortyndende i form af tabletbehandling (AK) livslangt, der kontrolleres ved hjælp af blodprøver.

Der vil være mulighed for selv at blive oplært i sidstnævnte cirka 2-6 måneder efter operationen.

Når du er i behandling med blodfortyndende medicin, er der særlige hensyn at tage for at forebygge infektion og blødning, hvis du senere skal indlægges akut

på hospital, i behandling hos en tandlæge eller opereres. Du vil derfor få udleveret eller tilsendt et kort, som du altid skal bære på dig. Under indlæggelsen vil du blive vejledt heri og få udleveret skriftligt materiale.

NÅR DU KOMMER HJEM

Sygemeld dig

Det er meget individuelt, hvornår du er i stand til at genoptage dit arbejde afhængig af hvilken slags arbejdsplads du har. Du skal regne med, at du først kan begynde at arbejde ca. 8-12 uger efter operationen. Når du kommer til ambulans kontrol her eller på dit lokale hospital, kan du tale med lægen herom. Hvis der i forbindelse med dit sygefravær fra arbejdet er problemer med løn, sygedagpenge eller overvejelser om at gå på pension eller efterløn, har du mulighed for at få hjælp af din sagsbehandler i kommunen.

Du kan få hjemmehjælp ved behov

Ved behov, kan der i de fleste tilfælde arrangeres midlertidig hjemmehjælp, måske med en vis egenbetaling. Du vil inden udskrivelsen blive grundigt informeret om, hvad du må, og hvad du skal passe på med i den første tid efter operationen.

Dette sker ved en aftalt udskrivessamtale med en sygeplejerske, hvor du meget gerne må tage en pårørende med.

Samtalen tager udgangspunkt i afsnittet ” Når du kommer hjem efter en hjerteoperation ”

Din læge får besked om operationen

Efter operationen videregives oplysninger om operation og efterforløb til både din egen og henvise læge

KONTROL

Du bliver indkaldt til kontrol i Hjerte-Lungekirurgisk Ambulatorium eller på dit lokale hospital cirka 1 måned efter operationen. Efter klapoperation vil du blive indkaldt til kontrol på Kardiologisk Afdeling efter 3-4 måneder. Hvis du ikke bor i Region Nordjylland, foregår kontrollen på dit lokale hospital.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Hjerte-Lungekirurgisk Sengeafsnit

Tlf. 97 66 47 00

Vi træffes:

Mandag – fredag 8.00 – 15.00

www.aalborguh.rm.dk/hjertelunge